

Kadıköy Belediyesi Hizmet Binası Proje Yarışması

Saltuk Yüceer

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, Anadolu I Büyükkent Bölge (Kadıköy) Temsilciliği, 18. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Bu yarışma yeni bir Kadıköy Belediyesi Hizmet Binası projesi elde etmek için açılmış bir yarışmadır ve mevcut belediye hizmet binasının bulunduğu alanda uygulanacaktır.

1985-1992 yılları arasında İstanbul ili, Kadıköy ilçesi, Hasanpaşa mahallesinde tasarlanıp inşa edilen ve hizmet ömrünü tamamladığı düşünülen mevcut Kadıköy Belediyesi Hizmet Binası hem Kadıköy'ün değişen ve büyüyen ihtiyaçlarına cevap vermekte zorlanırken, hem de beklenen büyük İstanbul depremine karşı güncel gereklilikleri sağlayamamaktadır. Bunlara ek olarak alanın 40 senede değişen anlamı-önemi ve binanın alandaki potansiyel gücü düşünüldüğünde sorunlarla baş edebilecek yeni bir binaya ihtiyaç duyulmaktadır. Anılan bu gerekçeler ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Etüd ve Projeler Dairesi Başkanlığı ile İstanbul Planlama Ajansı tarafından yeni bir Kadıköy Belediyesi Hizmet Binası projesi elde etmek için bir mimari proje yarışması açılmıştır. Jüri, günümüzdeki mimarlık ortamının düşünsel birikimi ve yapım deneyiminin bu ihtiyacı çözebileceğine inanmaktadır

Raporda, bu yarışma bir kamu binasının, ulusal ölçekte, farklı kuşaklardan farklı deneyimlere sahip meslek insanlarının katılabildiği, açık, şeffaf, rekabetçi bir yöntem ile elde edilme çabasıdır derken, diğer taraftan bu yarışmanın, aynı zamanda, mimari idealleri hayata geçirmek için de bir şans olduğunu söylüyor ve yarışmacıların da bunların bilincinde olması gerektiğini hatırlatıyor.

Kadıköy, antik Khalkedon'dan bugüne uzanan tarihsel katmanları, çok kültürlü yapısı ve dinamik kent hayatıyla İstanbul'un en karakter-

istik merkezlerinden biridir. Son 70 yılda hızla artan kentleşme ve nüfus hareketleriyle, Kadıköy hem İstanbul'un hem de Türkiye'nin en yoğun sosyal ve kültürel buluşma noktalarından birine dönüşmüştür.

Tarihsel süreçte Kadıköy, İstanbul'un sayfiye yeri olarak da kullanılmış bir bölgedir. Kadıköy'ün ilk Belediye Başkanı Osman Hamdi Bey'dir. Bu anlamda ahşap köşkleri ve kullanıcı profili açısından da entellektüel bir birikime sahiptir. 14 Ağustos 1855 akşamı çıkan yangın sonrası yeniden planlanan bölgede yapılan plan değişikliği, Tanzimat döneminde görülen en tipik kentsel modernleşme örneklerinden biridir. Bu "modern" olma olgusu gerek kütleli kompozisyon gerekse de cephe tasarımında esin kaynağı olmuştur.

Yarışma alanı Kurbağalıdere Vadisi'nin bir parçasıdır. D100 karayolu ile Marmara Denizi arasında yer alan Kurbağalıdere Vadisi İstanbul'daki ilk yerleşim alanlarından birisidir. Uzunluğu yaklaşık 3 km'dir. Vadinin tabanından Kurbağalıdere akmaktadır. Vadide; Yoğurtçu Parkı, Fenerbahçe Kulübü Dereağzı Tesisleri, Fenerbahçe Kulübü Şükrü Saraçoğlu Stadyumu, Kuşdili Çayırı, Tarihi Kadıköy İtfaiye Binası, Söğütlüçeşme Marmaray İstasyonu, Metrobüs Anadolu Yakası son durağı, Kadıköy Belediyesi Hizmet Binası, Evlendirme Dairesi, Müze Gazhane Kültür Merkezi, İETT Garajı ve Salı Pazarı tesisleri gibi kentin önemli kamu yapıları, altyapı tesisleri ve yeşil alanları yer almaktadır. Dolayısıyla Kadıköy'ün en yoğun alanlarının başında gelmektedir.

Raporda da belirtildiği gibi diğer taraftan Fikirtepe'de gerçekleştirilmekte olan kentsel dönüşümle birlikte önemli bir konut ve büro yoğunluğu da bu vadiye yer alacaktır.

Bu vadi kent trafiği için de önemli bir alandır, önemli ulaşım arterleri bu alanda birbiriyle kesişmektedir. Anadolu yakasının Metrobüs başlangıç istasyonu, Marmaray Söğütlüçeşme istasyonu, Kadıköy-Bağdat Caddesi bağlantısı, Kadıköy-Hasanpaşa bağlantısı ve Kadıköy-Fahrettin Kerim Gökay Caddesi (Minibüs Caddesi) bağlantısı yarışma alanının hemen yanından geçmektedir.

Planlanan Üsküdar-Kadıköy-Maltepe Tramvay hattı Söğütlüçeşme-Yenidoğan Metro Hattı, İncirli-Gayrettepe-Söğütlüçeşme Metro Hattı da yakın bir gelecekte alan çevresinden geç-

cek olup giriş çıkışları hemen yakın çevrede yer alacaktır. Mevcut ve gelecekte yapımı planlanan tüm bu hatlar, onlara eklenen otobüs, minibüs, özel araç trafiği de düşünüldüğünde, yakın çevre bir transfer merkezi niteliğindedir. Bina, kentin bu en önemli yaya ve araç trafik düğüm noktalarından birinde yer alacaktır. Bu düğüm noktasının ihtiyaçları uzun vadeye yayılan çok aktörlü çözümleri gerektirmektedir.

Daha öncede bahsettiğim gibi, Kadıköy Belediyesi'nin daha güvenli, çağdaş, çevre dostu ve işlevsel bir hizmet binasına dönüşmesi için İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Etüd ve Projeler Dairesi Başkanlığı ile İstanbul Planlama Ajansı (İPA) tarafından açılan bu mimari proje yarışmasına rekor sayılabilecek bir katılım oldu. 138 projenin yer aldığı yarışma nisan ayında sonuçlandı.

Yarışmanın danışman jüri üyeleri arasında;

Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Köseadağı, İBB Genel Sekreter Yardımcıları Gürkan Akgün ve Arif Gürkan Alpay, İBB Etüd ve Projeler Dairesi Başkanı Serap Öbekci ile Kadıköy Belediye Başkan Yardımcısı İbrahim Başar Necipoğlu yer aldı.

Asli jüri üyeliğini üstlenen isimler ise Jüri Başkanı mimar Tülin Hadi, mimar Mehmet Zafer Akdemir, inşaat mühendisi Oğuz Cem Çelik, mimar Nevzat Oğuz Özer ve mimar Cem Sorguç oldu.

Yedek Jüri üyeliklerini ise mimar Pınar Gökbayrak, inşaat mühendisi Onur Güleç ve mimar Özgür Özkan üstlendi

Jüri üyeleri yarışmacılara önerilerde bulunarak bina kurgusuna dair de birtakım beklentilerini olduğunu dile getirmişlerdir. Bu beklentilerin;

- * Gelecekte, bir uygulama yarışması olarak bu yarışma ve sonuçları ülke mimarlığının günümüzdeki niteliğini temsil edecektir. Dolayısıyla bu temsil çağdaş değerler içermelidir.
- * “Kadıköy Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması”nın, mimarlığın temelde yaşamı daha iyi hale getirmekle ilgili olduğu ilkesini önceleyen bir anlayış ve 21. yüzyılın somut gelişmeleri ile olası projeksiyonlarını dikkate alan dinamik bir mekan kurgusu içinde ele alınması beklenmektedir.
- * Katılımcılık, şeffaflık hesap verebilirlik, ulaşılabilirlik gibi çağdaş ve sosyal belediyeçiliğin temel davranış biçimleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- * Tasarımın öncelikli hedeflerinden biri, insan odaklı bir yaklaşım içinde fiziki mekanların (açık, yarı-açık, kapalı) tüm kullanıcılar için keyif ve mutluluk veren, evrensel tasarım ilkelerini barındıran, yaşamı iyileştiren bir gücü barındırması olmalıdır.

- * Tasarım, bir belediye hizmet binasının gerektirdiği işlevselliğe cevap vermeli, keyifli ve verimli bir çalışma ortamı sunmalıdır. Ayrıca, bir belediye binasının olağan akışında yer alacak ziyaretçi, çalışanlar vd. gibi tüm kullanıcıların çeşitliliği, farklılıkları ve kullanım yoğunluklarına dair farkındalık ve çözümleri içermelidir.
- * Bina sadece bir yönetim binası olmamalıdır. Bina ve çevresi insanların karşı karşıya geldiği sosyal bir merkez olarak düşünülmelidir. Özellikle zemin katlarda yer alacak kamusal işlevler yapıyı 7/24 yaşatacak biçimde kurgulanmalı, tören alanı, makam girişi, araç giriş çıkışı gibi konuların bu kurgu üzerinde yapacağı etkiler dikkate alınmalıdır.
- * Açık ve kapalı alanda sanat eserlerinin yer alması desteklenmekle birlikte alanda bulunan Cumhuriyet Devrimleri ve Atatürk Anıtı'nın değerlendirilmesi ile ilgili karar yarışmacıya bırakılmaktadır. Yeri değiştirilebilir, tamamen alan dışına taşınması önerilebilir.
- * Yapı, açık ve kapalı mekanları, duvarları ve cepheleri ile bir sosyal iletişim aracı olarak kullanılmalıdır.
- * Yarışma alanında bulunan korunacak ağaçların getirdiği kısıtlar ve varlıklarını sürdürebilme için gereken çözümler dikkate alınmalıdır.
- * Depreme en ileri teknolojilerle hazırlıklı olacak öneriler geliştirilmelidir. İşlevsellik ve teknolojik girdiler estetik kaygılarla yorumlanarak parça/bütün ilişkisi içinde ele alınmalıdır.
- * İklim değişikliği, pandemi gibi çevresel problemlere karşı duyarlı olunmalıdır. Öneri tasarımların, günümüz iklim ve ekoloji krizlerinin farkındalığı içinde, işletme giderlerini minimuma indirmeyi amaçlayan, sürdürülebilirlik ilkelerini tasarımın merkezine alan ve kaynakları en rasyonel şekilde kullanma motivasyonu ile şekillenmesi amaçlanmalıdır.
- * Katılımcıların, öneri tasarımlarını geliştirirken “esneklik” ve “dirençlilik” gibi kavramları dikkate alarak örnek bir mimari model oluşturmaları beklenmektedir.
- * Şartname ile birlikte sunulmuş olan tüm ek belgelerin incelenmesi önemlidir. Yapı tasarımında İstanbul İmar Yönetmeliği'ne uyulacaktır.
- * Buna göre, 31.10.2024 tarih ve 107sayılı İmar Durum Belgesi'nde belirtilen avan projeye uygun TAKS ibaresi İstanbul İmar Yönetmeliği kısıtları dahilindedir. diye sıralandıklarını görüyoruz.

Ayrıca raporda taşıyıcı sistemden bahisle tasarımın, bina kullanım sınıfının BKS=1 olması, bina- nın önem katsayısının yüksek olması ve proje alanının deprenselliğinin yüksek olması nedeniyle,

beklenen tasarımın depremde hemen/kesintisiz kullanım sağlayacak özel yapısal çözümler içermesinin de beklendiği belirtilmiştir.

Törende jüri üyeleri tarafından projeler değerlendirilirken yarışma sonunda üç proje ödüle layık görüldü. Yarışmada birincilik ödülünü alan projede müellifler; mimar Özgür Bingöl'ün ekip temsilciliğinde mimar İlke Barka, mimar Merve Şen ve inşaat mühendisi A. Günkut Barka'nın ortak çalışmasıyla ortaya çıktı. Projeye danışman olarak inşaat mühendisi Cem Özer, makine mühendisi Ohannes Gül, elektrik mühendisi Nuran Erdoğan ve peyzaj mimarı Nermin Tirben katkı sundu. Takımın yardımcı mimarı ise Şevval Yılmaz oldu.

- İkincilik ödülü ise müellifler mimar Hüseyin L. Kahvecioğlu liderliğindeki ekip tarafından kazanıldı.
- Üçüncülük ödülünü kazanan projede ise müellifler; ekip temsilcisi mimar Regaip Adem, inşaat mühendisi Ahmet Tatlı ortak çalışmasıyla kazanıldı.

Ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Etüd ve Projeler Dairesi Başkanlığı ile İstanbul Planlama Ajansı (İPA) tarafından düzenlenen "Kadıköy Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması" kolokyum ve ödül töreni, 13 Mayıs Salı akşamı Kadıköy Belediyesi Alan Kadıköy'de gerçekleşti.

Törene; İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Nuri Aslan, Kadıköy Belediye Başkanı

Mesut Köseadağı, İBB Genel Sekreteri Volkan Demir, İBB İstanbul Planlama Ajansı Genel Müdürü Oktay Kargül, jüri üyeleri, mimarlar ve Kadıköylüler katıldı.

Törende, Yarışma ile ilgili görüşlerini açıklayan İBB İstanbul Planlama Ajansı Genel Müdürü Oktay Kargül, yaptığı açıklamada yarışma kültürünün yeni belediyecilik anlayışının önemli bir yansıması olduğunu belirterek, katılımcı ve şeffaf süreçleri hayata geçirmek amacıyla pek çok yarışma düzenlediklerini ve burada, 138 başvuru ile gerçekleşen rekor katılımlı bir sürecin sonucunu gördüklerini belirterek, yarışma mantığını yalnızca İstanbul'da değil, Türkiye'nin diğer şehirlerine de yaymak istediklerini belirtti.

Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Köseadağı ise, mevcut yapının hem yapısal güvenlik hem de işlevsellik açısından yetersiz kaldığını belirterek "138 ilham verici proje ile karşılaştıklarını belirtti. Artık kamu binalarının klasik yapılar dışında, farklı bir anlayışla inşa edilmesi gerektiğini görüyoruz diyen Köseadağı 40 yıldır hizmet veren mevcut binanın artık yetersiz kaldığını söyledi. Şeffaf, katılımcı ve çağdaş bir yerel yönetim anlayışının mimarlarla buluştuğu bu yarışmada emeği geçen tüm jüri üyelerine ve katılımcılara teşekkür ederek, birlikte düşünen, birlikte tasarlayan ve birlikte üreten bir Kadıköy için çalışmaya devam ediyoruz dedi.

Daha sonra söz alan ve "Kentlerin sadece binalardan ibaret olmadığını söyleyen İBB Başkan Vekili Nuri Aslan da, yarışma sürecinde emeği geçen tüm jüri üyelerine, katılımcılara ve ödül alan ekiplere teşekkür ederek, "Kentlerin aynı zamanda hafızaların, hayallerin ve kamusal yaşamın sahnesidir. Kadıköy gibi İstanbul'un kültürel ve sosyal hayatında önemli bir yeri olan bir semt, artık çağdaş, kapsayıcı ve erişilebilir bir hizmet binasına ihtiyaç duymaktadır" diyerek görüşlerini aktardı. Törende jüri üyeleri tarafından projeler değerlendirilirken, aynı zamanda katılımcıların görüşlerine de başvuruldu. Yarışma sonunda 3 proje ödüle layık görülürken beş projeye de mansiyon ödülü verildi ve üç projede satın alma ile değerlendirildi. Ve ödül alan tüm projeler törenin düzenlendiği Alan Kadıköy'de sergilendi.

Kaynak: IPA / ibb.istanbul / konkur.istanbul

